

Pöytäkirja

10.12.2024

VN/35965/2023;
YM030:00/2024

Kiertotalouslakityöryhmän 3. kokous

Aika: 10.12.2024 klo 13.00–15.00

Paikka: Sali 5, Eteläesplanadi 4 / Teams

Osallistujat paikan päällä:

Anna-Maija	Pajukallio	ympäristöministeriö
Jarmo	Muurman	ympäristöministeriö
Jussi	Kauppila	ympäristöministeriö
Taina	Nikula	ympäristöministeriö
Olli	Laukkanen	ympäristöministeriö
Titta	Nieminen	ympäristöministeriö
Titta	Berlin	maa- ja metsätalousministeriö
Petrus	Kautto	Suomen ympäristökeskus
Matias	Penttilä	Suomen Kiertovoima ry
Liisa-Marie	Stenbäck	Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta TYNK
Jussi	Nikula	WWF
Jyri	Seppälä	Suomen ympäristökeskus
Saku	Vuori	Teknologiateollisuus ry/Metallinjalostajat
Tuulia	Innala	Suomen Kuntaliitto ry
Tarja	Anttonen	Kierrätysteollisuus ry

Osallistujat etänä:

Riitta	Levinen	ympäristöministeriö
Johanna	Routio	ympäristöministeriö
Sirje	Stén	ympäristöministeriö
Mikko	Paunio	sosiaali- ja terveysministeriö
Mika	Honkanen	työ- ja elinkeinoministeriö
Pirita	Lindell	Teknologiateollisuus ry
Marko	Nurmikolu	Suomen Kuntaliitto ry
Eero	Jalava	Sitra
Pekka	Tommola	Tuottajayhteisöjen neuvottelukunta TYNK
Reetta	Orsila	sosiaali- ja terveysministeriö
Hanna	Salmenperä	Suomen ympäristökeskus
Mika	Heinonen	Pirkanmaan ELY-keskus
Tiina	Vermaete	Pirkanmaan ELY-keskus
Tiina	Toivonen	Suomen Yrittäjät ry

1. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Anna-Maija Pajukallio avasi kokouksen klo 13.00. Hyväksyttiin esityslista.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin pöytäkirja.

3. Kiertotalouslain keskeisten sisältökysymysten tunnistaminen, tarkentaminen ja jatkotyö

- uudet kiertotaloustavoitteet: YM:n alustus: Olli Laukkanen (YM), ja esitys: Jyri Seppälä (SYKE)

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 7
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1603 9320
+358 9 1603 9320

kirjaamo.ym@gov.fi

Olli Laukkanen esitteli uuden version suunnitelluista kiertotaloustavoitteista lakiin ja kävi myös läpi keinoja ehdotettujen tavoitteiden toimeenpanemiseksi. Jyri Seppälä esitteli kiertotalouslain tavoitteiden lähtökohtia, kiertotalousohjelman indikaattoreita ja niiden suhdetta tavoitteisiin. Tavoitteiden olisi oltava sellaiset, että ne ovat relevantteja halutun muutoksen näkökohdasta, että niitä pystytään seuraamaan ja että niillä pystytään myös asemoida Suomen kehitystä kansainväliseen kehitykseen. Esimerkiksi BKT:n liityntää lain tavoitteisiin olisi hyvä vielä pohtia. Seppälä esitteli näkökulmia tavoitteiden sanoittamiseen ja tavoitetasoihin sekä ehdotuksia käytännön toteutukseen. Tavoitteet vaatisivat tuekseen jonkinlaista seurantaa, esimerkiksi päivittämällä kiertotalousohjelma osallistavassa prosessissa kerran hallituskaudessa. Seppälä esitti liikkeellelähdön tueksi kaksi eri vaihtoehtoa: 1) tehdään Maviskene-hankkeen tietopohjan perusteella ”kevyt” päivitetty kiertotaloussuunnitelma, jossa otetaan huomioon Green-deal-prosessin tulevat tuotokset tai 2) tehdään kiertotalouslaki nykytietämyksen pohjalta ja siinä asetetaan päivämäärä, mihin mennessä ensimmäinen kiertotaloussuunnitelma tehdään.

Keskustelussa nousi esiin se, että nykytodellisuus, tieteen viesti ja vaatimattomatkin tavoitteet ovat kaukana toisistaan, mutta toisaalta nyt lainsäädännössä ei ole mitään tavoitteita. Olennaisena pidettiin sitä, kuinka mahdolliset tavoitteet muuttuisivat jonkun velvoitteiksi ja oikeuksiksi, ja kuinka ne linkittyisivät muun lainsäädännön ja politiikkatoimien kokonaisuuteen. Esiin nostettiin tarve arvioida välitavoitteiden ja pitkän aikavälin tavoitteiden asettamista sekä sektorikohtaisempia tavoitteita. Mainittiin myös muita mahdollisia mittareita, esimerkiksi typpi- ja fosforijalanjälki ja biomassan kulutusmittarit, mutta todettiin, että niiden arviointi vaatisi todennäköisesti enemmän aikaa kuin työryhmällä nyt on käytettävissään. Keskusteltiin maa- ja kiviainesten painottumisesta indikaattoreissa, minkä yhteydessä elinkaariajattelun huomioimista ja asian linkittymistä ja yhteensovittamista muuhun lainsäädäntöön pidettiin tärkeänä. EU:n sääntely huomioon ottaen todettiin, että kansalliset tavoitteet voisivat olla tarpeellisia kokonaiskuvan hahmottamiseksi. Keskusteltiin myös kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden huomioon ottamisesta. Nostettiin lisäksi esiin, että on keskeistä, että toimijat näkevät hyötyä itselleen kiertotaloudesta ja kiertotalouslaista. Mainittiin, että pelkästään tavoitteiden asettaminen tai suunnitelmien laatiminen ei välttämättä johda tuloksiin. Kuntien osalta nostettiin esiin, että toistaiseksi tavoiteasetannassa kuntien rooli ja tehtävät ovat epäselviä, joten selkeään muotoiluun näiltä osin on hyvä kiinnittää jatkotyössä huomiota.

Todettiin, että teemaan palataan vielä tarkemmin seuraavissa kokouksissa.

- ohjauskeinoiteemat ja saadut ehdotukset

Olli Laukkanen jatkoi viime kokouksessa aloitettua ohjauskeinoiteemojen esittelyä. Käytiin läpi ohjauskeinoja lajittelun ja kierrätyksen parantamiseksi sekä muita mahdollisia ohjauskeinoiteemoja (esim. jakamistalous, uudelleenkäyttö, uusiomateriaalit, kytkennät muuhun lainsäädäntöön) ja näihin liittyviä esimerkkejä, mm. yleinen lajitteluvollisuus ja erilliskeräysvelvoitteiden laajentaminen. Lisäksi Laukkanen esitteli työryhmän ja JÄKKIn jäseniltä saatuja ja jatkotyöstöön valikoituja ehdotuksia ohjauskeinoiteemoihin liittyen¹ sekä taustoitti ehdotusten käsittely- ja valintaprosessia.

Keskustelussa yleiseen lajitteluvollisuuteen suhtauduttiin varauksella – pohdittiin erityisesti sitä, kuinka tätä valvottaisiin ja mihin toimijoihin velvollisuus olisi kohdistettavissa. Erilliskeräysvelvoitteiden osalta nostettiin esiin, että suuri osa toimenpiteistä näyttäisi kohdistuvan asukkaisiin ja kotitalouksiin, jolloin yritys- ja elinkeinopuoli jää toissijaiseen asemaan, mihin vastauksena todettiin, että tarkoitus on luoda tasapainoinen kokonaisuus. Yleisenä huomiona esitettiin, että kieltojen ja rangaistusten rinnalle olisi hyvä saada kannustinjärjestelmä tasapainon turvaamiseksi. Nostettiin esiin, että uusia ohjauskeinoja ei välttämättä paljon tarvita, jos olemassa olevia pystytään tehostamaan. Myös jätemaksua koskevan sääntelyn kehittämistä pidettiin tärkeänä. Lisäksi todettiin, että valvonta edellyttäisi yleistä kokonaisvastuuta ja laajaa viranomaisyhteistyötä.

¹ Korjaus työryhmälle jaettuun, 10.12.2024 päivättyyn esitysaineistoon: dialla 20 lukee virheellisesti ”lisäkapasiteetin rakentamisen väliaikainen rajoittaminen”. Sidosryhmältä saatu kyseinen ehdotus on: ”Rajoitetaan väliaikaisella lailla kunnallisen jätteenpolton lisäkapasiteetin rakentamista”.

Jätteenpolton hillitsemisen ohjauskeinojen osalta toivottiin, että perustettaisiin sitä varten oma jaosto tai järjestettäisiin siihen erikoistunut kokous tarvittavien tahojen kesken. Lopuksi todettiin, että määräaika työryhmälle toimitettaville ehdotuksille ohjauskeinoista olisi tammikuun loppuun mennessä, jotta ne voitaisiin analysoida ennen seuraavaa kokousta.

3. Kevään kokoussuunnitelman hyväksyminen

Hyväksyttiin kokoussuunnitelma. Seuraava kokous pidetään 13.2.2025.

4. Tiedoksi: tuottajavastuujaoston työn tilanne, Jussi Kauppila

Jussi Kauppila kertoi tuottajavastuujaoston työn tilanteesta. Jaosto aloitti 4.12.2024 työskentelyn järjestäytymiskokouksella, jossa käytiin läpi suunnitellut kokoukset ja kokouskäytännöt – sovittu viisi kokousta, jotka teemoitettu.

5. Muut asiat

Todettiin, että 12.12.2024 pidetään jätealan ja kiertotalouden yhteistyöryhmän (JÄKKI) kokous, jossa käydään tämän työryhmän kokouksen sisältö lyhyesti läpi.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Anna-Maija Pajukallio päätti kokouksen klo 15.00.

Jakelu Työryhmän jäsenet ja varajäsenet, pysyvät asiantuntijat